

Stirrea

FONDAT ÎN ANUL 1931 ARAD

NR. 11
(119)
8 PAG.
150 LEI

SĂPTĂMÎNAL DE INFORMAȚII ȘI OPINII DEMOCRATICE • ARAD • ANUL IV 26 mart.-1 apr.1994

REȚETĂ PENTRU SCHIMBĂRI DE TOT FELUL

Presă este tot mai des definită ca fiind a patra putere în stat. De ce? Poate pentru că unii au sesizat rolul imens și mai ales puterea pe care aceasta ar trebui să le aibă în statul de drept. Lucru, în parte, perfect valabil și în cazul României.

De ce am spus mai sus că este vorba despre un lucru numai în parte valabil în România? Simplu: depinde din care parte provine aceea presă, pentru a-i putea sesiza efectul. Să dăm un exemplu, pe care, de altfel, l-am mai folosit și cu altă ocazie. "România Mare", o gazetă cu puțină credibilitate asupra oamenilor serioși și care, prin limbajul promovat, în nici un caz nu face cinste limbii române, a început, de-a lungul timpului, o serie de atacuri la adresa unor personalități. Într-un limbaj suburban, au fost împroscați cu noroi oameni, fără a se face apel la vreo dovadă a afirmațiilor făcute. Rezultatul, aproape de fiecare dată, a fost schimbarea celui vizat. După care, aproape invariabil, la vreo instanță apărea un nou dosar pe numele "Corneliu Vadim Tudor", care se adăuga celor deja existente. Și, bineînțeles, rezolvarea nu a venit pentru nici unul dintre acestea până în prezent. Ultimul caz este cel al ministrului (fost) al Apărării, generalul Nicolae Spiroiu, pe care Vadim l-a debarcat fără nici un fel de problemă. Același lucru, la scară mai mică, s-a reușit și pe plan local, inclusiv la Arad, evident, de către un anumit ziar. Tot ce apărea acolo era imediat luat în seamă de organe abilitate. Toată lumea se autosesizează rapid, măsurile luate sînt drastice iar autorul care i-a căzut greu vreunui puternic cu relații sau interese în redacția respectivă este falit în mod exemplar. Și aici ar fi de dat ultimul exemplu, dar nu îl mai amintesc, fiind de notorietate. Ei bine, noi, care în "Stirrea" am

pus adevărate campanii, cu documente publicate, acte, etc., și nu prea s-a autosesizat nimeni, ce să mai spunem? Ne înclinăm în fața evidenței unidirecționale. Dar putem, totuși, pe baza experienței acumulate, să publicăm rețeta folosită pentru schimbarea unui personaj. Deci:

- se ia un personaj cu o funcție (preferabil director), care a refuzat să sufle în aceeași oală cu reprezentanții în județ ai puterii centrale
- se încearcă înregimentarea lui în partidul majoritar
- în caz de refuz, se găsește o "breșă" în activitatea lui
- dacă aceasta nu există, este creată artificial (oricum nu are cui să se plîngă)
- se începe scandalul în ziarul menționat; pentru aceasta, se folosesc scrisori de la delatori din convingere sau convingși, se publică fragmente de acte comentate cu profesionalism și se face apel la cele câteva semnături consacrate ale "opinie publice"
- se autosesizează urgent cine trebuie, încep controalele și rezultatul, în final, este cel dorit
- dacă îndrăznește cineva să ridice cuvîntul în apărarea celui atacat, curajosul va fi etichetat, după caz: vîndut ungarilor, coadă de topor, un "nimeni", etc.
- în final, în postul astfel disponibilizat, poate fi numit cu încredere alesul nostru, chiar dacă pe vremuri a fost dat afară pentru incompetență de acolo, sau, în cazul cel mai fericit, numai a adus în pragul falimentului firma
- procedeul se tot repetă pînă se ajunge la ocuparea tuturor posturilor disponibile, conform listei de prieteni de nădejde de care dispunem.

Stimați cititori, rețeta de sus pînă în prezent a funcționat fără greș. Dacă nu ne trezim la timp, va funcționa pînă la capăt, spre bucuria celor care o aplică.

SORIN TROCAN

ÎN ACEST NUMĂR CITIȚI:

ROMÂNIA DUPĂ AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL - PAG.3

TRANSILVANIA, INIMĂ A ROMÂNIEI - PAG.2

MICĂ ANTOLOGIE AFORISTICĂ - PAG.2

INTERVIU CU DOAMNA PROFESOARĂ SILVIA DEMIAN - PAG.7

ÎNSEMNĂRI PE ȘERVET - PAG.7

TRANSILVANIA, INIMĂ A ROMÂNIEI

1391. aug. 13. Mănăstirea "Sf. Arhanghel Mihail" din Perii Maramureşului- moştenire de familie a lui Balica şi Drag- este ridicată la rangul de "stavropighie", egumenul Pahomie devenind exarh al românilor din Maramureş, Sălaj, Arad, Ugocea, Bereg.

1392. Prima menţiune documentară a Bucovinei. În fiinţă prima şcoală cu limba de predare latină din Mediaş.

1394. Prima incursiune turcească în Transilvania (Ţara Birsei). Papa Bonifaciu al IX-lea a dispus ca episcopii de Argeş şi Siret să îndeplinească şi funcţia de profesori.

1395. febr. Campania Ungară împotriva lui Ştefan I. al Moldovei, devenit vasal al regelui Poloniei. Moldovenii îi înfrâng pe unguri. Prima menţiune a cetăţii Neamţ.

Mart. 7. Tratatul antiotoman de la Braşov dintre Mircea cel Bătrân şi Sigismund de Luxemburg.

1396. În fiinţă o şcoală săsească la Mediaş.

1396, 1427. Cruciata germană Johann Schiltberger, participant la lupta de la Nicopole, dă informaţii despre ţările româneşti, inclusiv despre Transilvania.

După lupta de la Nicopole, Vlad (Uzurpatorul) este asediat în cetatea Dîmboviţa, capturat, şi dus în Transilvania de către armata acesteia condusă de Sibor. Mircea cel Bătrân rămîne singurul domn al Ţării Româneşti.

1397. Dieta Transilvaniei, întrunită la Timişoara, a hotărât ca la fiecare 20 de iobagi, unul să fie echipat ca arcaş.

1399. sept. 1. Este semnalat la Marienburg un "Spielmann" din Valahia. 1400. La Sibiu apare un reparator de orgi, Petrus Muraculus, care încasa "pro labore registri ad organum" suma de 15 dinari.

1400- 1432. Domnia lui Alexandru cel Bun în Moldova.

1405. Era realizat deja cel mai vast şi valoros ansamblu de picturi murale gotice din Transilvania în corul bisericii parohiale din Mălincrav (judeţul Sibiu).

1405. În faţa primejdiei otomane, un decret regal hotărăşte ca oraşele din Transilvania să se înconjoare cu ziduri.

1406. Intrevăderea de la Severin dintre Mircea cel Bătrân şi Sigismund de Luxemburg, în timpul căreia s-a alcătuit un plan de luptă împotriva turcilor otomani.

1409. Cneazul român Voicu- tatăl lui Iancu de Hunedoara- este înobilat de regele Sigismund de Luxemburg pentru faptele sale de arme, primind împreună cu fraţii lui stăpînirea domeniului Hunedoara (cetatea şi cca.40 de sate).

oct. 2. Cea mai veche pioşanie românească, păstrată în biserică din Streisingorgiu (judeţul Hunedoara), pe care o împodobeau cu picturi murale cneazul Cindreş şi soţia sa Nistora.

1413. aug. 6. Tratat comercial între Mircea cel Bătrân şi braşovenii.

1415. Nobilimea din Transilvania este scutită de plata dijmei. În ciuda acestei hotărîri, biserica catolică a continuat să o perceapă de la mica nobilime.

1417. Răscala condusă de Kardos Janos, "căpitanul suprem", împotriva patriatului săsesc în sud-estul Transilvaniei a fost înfrîntă cu ajutorul armatei voievodului Transilvaniei.

1419. Mihail I. al Ţării Româneşti, cu ajutorul regelui Ungariei, Sigismund de Luxemburg, respinge încercarea turcilor de a pune stăpînire pe cetatea Severin, anexată în toamnă, împreună cu Mehadia şi Orşova de către rege.

Iul. 5. Negustorii din Transilvania primesc un important privilegiu comercial din partea regelui Ungariei, Sigismund de Luxemburg.

1420. Cea mai veche ştire despre scrisul în limba română.

Sept. Expediţie de pradă a turcilor în Ţara Haţegului. Oastea voievodului Transilvaniei, Nicolae Csaki, este înfrîntă la "Poarta de Fier".

1421. O ceată de ieniceri a fost împriştiată în apropierea cetăţii Lipova.

Selecţie H. HAUPTMANN □

FOTOGRAFII COLOR!

Evenimente familiale,
publicitare,
fotoreportaje!

Adresaţi-vă la
**BAZAR
IULIA**

Str. Lucian Blaga nr. 3
sau telefon 17343.

CENTENARE

În 1894, 22 dec. s-a născut compozitorul MIHAIL ANDRICU. Din vasta lui creaţie amintim : muzică de teatru (Cenuşăreasa), balete (Taina, Luceafărul), muzică vocal-simfonică, muzică simfonică (suite, divertismente, partite, poeme pentru orchestră, 13 simfoniete, 11 simfonii, simfonii de cameră), muzică concertantă (poeme, fantezii, concert pentru vioară, concert pentru violoncel), muzică de fanfară, muzică de cameră (trio, cvartet, cvintet, sextet, octet pentru suflători, cvartet şi cvintet pentru coarde), piese instrumentale pentru : vioară, violă, violoncel, clarinet, oboi, apoi suite

pentru pian, muzică corală, lieduri, lucrări muzicologice. SABIN-V. DRĂGOI, născut la Selişte, judeţul Arad, în 6 iunie 1894, şi-a făcut opera după un aprofundat studiu al limbajului folcloric. Opere (Năpasta, Constantin Brîncoveanu, Kir Ianulea, Horia, Păcală), muzică vocal-simfonică (Slăvită lumină, Povestea neamului), muzică simfonică (Divertisment rustic. Divertisment sacru, Rapsodia bănaţeană, Petrecere populară, Concertino pentru taragot şi orchestră, suite, prelucrări de dansuri populare), multă muzică decameră (sonate, miniaturi, cvartete, Dixtuor, cîntece populare

prelucrate pentru pian şi alte instrumente), muzică corală (liturghii, Acatist, multe piese corale inspirate din folclor), lucrări muzicologice, lucrări didactice, culegeri de folclor, cu o deosebită valoare.

FILIP LAZĂR, născut în 18 mai la Bucureşti, ne-a lăsat : Sonata pentru vioară, Suita în stil popular românesc pentru pian, Suita românească, Concerto-grosso pentru orchestră, Bagatela pentru contrabas şi orchestră. A mai compus muzică de cameră, muzică pentru radio.

H. H. □

MICĂ ANTOLOGIE AFORISTICĂ (IV)

„ Fiecare poate să aibă nemulţumiri mărunte şi aproape cotidiene. Cine nu se disciplinează ca să le elimine din conştiinţă, e propriul său duşman ”. (Şerban Cioculescu)

„ Omul, dacă nu trăieşte cu un scop, începe să fie împresurat de indolienţă ”. (Robert Musil)

„ O specialitate: stoparea energiilor altora ”. (Sorin Pârveu)

„ Oamenii nu sunt maşini şi randamentul lor e direct proporţional cu satisfacţiile spirituale ce li se oferă ”. (Idem)

„ Impostura - expresie imediată a imparţialităţii ”. (Idem)

„ Egalitatea de umoare este, în relaţiile cu oamenii, o formă de civilitate ”. (Eugen Simion)

„ Capodopera cenzurii: imbecilizarea generală ”. (Eugen Grigurucu)

„ Istoria a captivantă după ce faptele care o compun au trecut ”. (Marin Preda)

„ Fără idei, numai cu instincte şi prejudecăţi, nu poţi participa decât la o gâlceavă ”. (Ion Doru Bălan)

„ Libertatea nu înseamnă detaşare stoică a omului de pasiuni şi bunuri ”. Ea presupune, dimpotrivă, o înrădăcinare profundă în lume ”. (Jean Paul Sartre)

1. După câte mărşăvii comisesse, mă simţeam ispitit să-i pun o întrebare: „ Cum te simţi, stimabile, ca ticălos? ”

2. Teama nu poate inspira respect, ci doar linguşire şi ipocrizie.

3. Există avansări ce seamănă mai degrabă cu o retrogradare.

4. Vechilii au dispărut. spiritul lor supravieţuieşte ”.

5. Cei dântăi captivi au fost dreptatea şi adevărul.

6. Stimez pe adversarul căruia îi pot da dreptate.

7. Tot citându-l pe şef, a ajuns să ştie pe dinafară.

8. A fi director nu înseamnă în fond mare lucru. Mai greu e să fii director de conştiinţe.

9. Şeful ştie mai exact cîţi prieteni are după ce nu mai este în funcţie.

10. Funcţia în sine nu comportă valoare. Singurul în stare să i-o confere este omul. Omul instruit şi competent.

PETRU M. ARDELEAN □

.....
● **S.C. ARCOMB SA ARAD** (fost INC) vinde găini ouătoare

● ALBO (2700 lei/buc) şi ROSO (3000 lei/buc) de la Ferma 2 Mureş, tel. 11075.

● În mod special, pentru sărbătorirea PAŞTELUI, mari reduceri la preţul ouălor (ferma 8 Mureş, tel. 13391).

● De asemenea vindem orice categorie de porcine, la preţurile cele mai avantajoase, de la Complexul de porci Nădlac, la telefon 0969/74541.

● Informaţii suplimentare Arad, str. Cîmpul Liniştei nr.1, telefon 46530, 46222, 46827.

COMUNICAT

Se convoacă Adunarea Generală a membrilor Organizaţiei PNL din Municipiul Arad în data de 2 aprilie 1994 orele 10 la sediul PNL din Bd. Revoluţiei, nr.71, cu următoarea ordine de zi:

1. Poziţia Organizaţiei Municipale faţă de aşa zisul congres PNL de la Bucureşti din data de 5-6 februarie 1994 şi faţă de membrii grupului care au aderat la acesta.

2. Informarea membrilor PNL, privind stadiul acţiunii de unificare a forţelor liberale.

Preşedintele Organizaţiei Municipale
ing. Doru Puia

COMUNICAT

● Vă aducem la cunoştinţă că la sediul Vetrei Româneşti din Arad, str. Andrei Mureşanu nr. 9 s-a deschis un Club de şah accesibil tuturor iubitorilor sportului minţii. Iniţiem un cerc de învăţare a şahului pentru copii şi juniori.

● Informaţii asupra activităţii se pot obţine la sediul Vatra Românească de la asistentul medical princip. Vasile Leucea, coordonatorul clubului. Tel. 40845.

ROMÂNIA DUPĂ AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL (I)

La 6 martie 1945 în fruntea țării a fost impus guvernul condus de Petru Groza, aservit în întregime rușilor. Politica dusă de guvern a avut caracteristicile unui regim de ocupație străină dar cu accente cu totul speciale, uemaintâlnite în istoria noastră. Caracterul special al acestei ocupații a constat în schimbarea radicală a structurilor economice ale țării și implicat a

înainte de izbucnirea războiului însuși Rusia, împreună cu Germania au cucerit Polonia și au dezmembrat țara noastră căreia i-a răpit Bucovina de Nord și Basarabia. Luptând apoi alături de aliații occidentali împotriva Germaniei, Rusia și-a păstrat poftele. Popoarele vecine nu și-au făcut iluzii dar ceea ce a urmat a fost mai rău decât și-au închipuit cei mai pesimiști.

Țările și popoarele pe unde

soldații Kremlinului. Indiferent ce politică ar fi dus România sau oricare țară din zonă rezultatul ar fi fost același. Soarta tuturor țărilor din jumătatea estică a continentului fiind stabilită la Moscova.

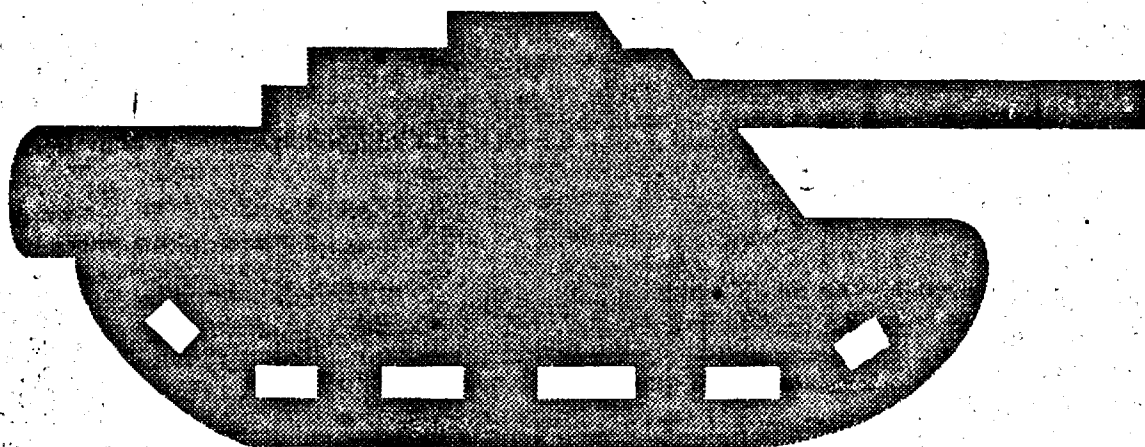
Istoriografia occidentală la început, apoi și cea din răsărit au discutat îndelung consecințele celui de-al doilea război mondial, acuzând, mulți ani mai târziu cind

Angliei. Alături de raportul de forțe o deosebire de mentalitate separe pe occidentali de Rusia, deosebire de mentalitate care a favorizat-o pe aceasta din urmă.

Întîlnirile la nivel înalt din timpul războiului, care au pregătit pacea, nu au creat impresia că Europa și democrația vor fi principalele victime ale Rusiei. În ultimele zile ale mării conflagrații a devenit limpede că rușii nu vor respecta principiile pentru care au luptat aliații occidentali. În acest context președintele Roosevelt l-a întrebat pe un consilier care este valoarea ajutoarelor americane pentru Rusia și a aflat că aceste ajutoare s-au ridicat la cifra de 11 miliarde de dolari. Răspunsul președintelui dovedește că nu a existat nici un fel de înțelegere pe socoteala Europei răsăritene și recunoaște, în același timp, nemulțumirea americanilor față de comportamentul rușilor. Roosevelt a spus că pentru acești

bani ar fi trebuit să poată obține orice concesiuni de la Stalin. Apoi a adăugat că "Îți cer să nu mai închei un contract pe termen lung" (cu Rusia n.n). "Mai mult, vreau să oprești toate livrările în momentul în care Germana va fi învinsă. Nu mai aștepta alte ordine pur și simplu le oprești în ziua în care nemții capltulează". Războiul rece a urmat imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial fiind susținut în mare parte de S.U.A. și Rusia. El a costat Statele Unite peste o mie de miliarde dolari fiind cel mai lung și mai costisitor război purtat vreodată. Ar fi o tragedie pentru lumea civilizată ca întreruperea de la sfârșitul anilor '80 să nu fie sfârșitul războiului, ci doar un armistițiu.

MIHAI GROZAVU

structurilor sociale vizînd dizolvarea și distrugerea însăși a poporului român. Nici o ocupație străină pe care am cunoscut-o pînă atunci nu și-a propus asemenea obiective, iată de ce experiența îndelungată și nefericită pe care o aveam în rezistența față de o ocupația străină, în acest caz, nu ne-a folosit la nimic.

Nu vom continua discuția înainte de a arăta că, de regulă, o revoluție nu schimbă evoluția de lungă durată a principalelor caracteristici ale unui popor, acest lucru fiind valabil mai ales în ceea ce privește relațiile sale cu vecinii. Relațiile exprimă cel mai corect identitatea celui popor, ce crede el despre sine și mai ales ce crede despre rolul pe care îl are de jucat. Evenimentele din 1917 care au dus la schimbarea regimului politic în Rusia - un regim care și-a meritat soarta și care nu trebuie compătimit de nimeni - nu au modificat ci au dat o nouă putere politicii sale externe agresive față de vecini. Aceștia au avut mereu sentimente de nesiguranță față de vecinul care și-a schimbat numele, devenind U.R.S.S., dar și-a păstrat vechile interese de cucerire de noi teritorii spre vest și sud-vest (Peninsula Balcanică).

Al doilea război mondial a reprezentat pentru politica Rusiei, o uesperată șansă de expansiune spre vest. Astfel,

armata rusă a trecut în drumul ei spre inima Germaniei au fost supuse - în linii mari - aceluiași tratament de cruzime inimaginabilă și o lipsă de fantezie ieșită din comun. Spunem acest lucru pentru că munca rațională în ordine a popoarelor din răsăritul și centrul Europei, cu păstrarea specificului lor național, ar fi putut aduce mai multe beneficii atît Rusiei cît și lor decât haosul produs în mod intenționat și schimbarea regimului economic. Pentru exemplificare vom spune că România în perioada cînd a participat la război alături de Germania împotriva Rusiei a avut o economie care a funcționat, hrănindu-și și întreținîndu-și populația, care a simțit destul de puțin că ne aflăm în război, fără a neglija în nici un fel un imens efort economic pentru armata germană.

La scurt timp după ce armata rusă a intrat în țara noastră au apărut primele simptome economice a ceea ce rușii știau să producă, cozile și lipsurile de tot felul necunoscute pînă atunci în România, acompaniate de inflație și tulburări sociale. Rușii au adus deci la noi cozile, expresie a lipsurilor, și tulburări sociale de o amploare necunoscută la noi. Schimbarea structurii economice s-a produs pretutindeni acolo unde au ajuns

febră războiului trecuse, S.U.A. și Anglia că au abandonat țările din răsărit. S-a vorbit adesea și se mai vorbește de tirgul de la Yalta cînd popoarele răsăritene au fost vîndute în schimbul unor avantaje în alte zone geografice. Credem că aceste discuții reprezintă speculații sterile. Prezența rusească în jumătatea de răsărit a continentului nu a provenit din dorința occidentalului ci mai degrabă din neputința lui în acest moment. Nu credem deci că rușii care au încălcat tratate serioase, scrise și făcute publice au respectat procentaje secrete, ambigue, scrise pe un șervețel sau pe un pachet gol de țigări. Pur și simplu occidentalul nu a avut forța de a îndigui puterea rusă în granițele tradiționale ale imperiului. La acest raport de forțe trebuie adăugat faptul că experiența occidentalului în negocierile cu Rusia era aproape nulă. Nici un om cu mentalitate occidentală nu își putea închipui că rușii pur și simplu mint. Că prin alegeri libere și democrație una se înțelege în apus și exact contrariul acestei noțiuni la Moscova. Cinismul și lipsa de scrupule au fost atît de mari încît au surprins nepregătite diplomația S.U.A. și

Singura unitate din județul Arad care produce și livrează zahăr din SFECLĂ cu calități deosebite este S.C. ZAHĂR S.A. - Arad, cu sediul în Arad, str. Bogdan Vodă nr. 14 (Gai). Prețul este de 900 lei/ kg la sac și 930 lei/ kg la pungă, inclusiv TVA. Vă așteptăm zilnic la sediul societății între orele 7,00 - 15,00.

SC "SABILICI D.D." SRL vinde hîrtle Igentică și prosoape Igentică la secția SÎMPETRUL MARE nr. 693, jud. Timiș, tel. 0961-94666.

ROMÂNIA
JUDEȚUL ARAD
MUNICIPIUL ARAD
PRIMAR

DISPOZIȚIA Nr.146

din 14 martie 1994

privind convocarea în ședință extraordinară a Consiliului local al municipiului Arad.

Primarul municipiului Arad.

În temeiul prevederilor art. 24, alin. 1 din Legea nr. 69/1991 privind administrația publică locală

DISPUNE:

Articol unic: - Consiliul local al municipiului Arad se convoacă în ședință extraordinară în ziua de 17 martie 1994, orele 14.00 care va avea loc în sala de ședințe a Consiliului, din Arad, Bdul. Revoluției nr. 75 cu următoarea:

ORDINE DE ZI:

- 1.-Proiect de hotărâre cu privire la modificarea Hotărârii nr. 36/1993.
- 2.-Proiect de hotărâre privind stabilirea taxelor speciale și a instituirii unor reguli în domeniul publicității prin afișaj.

PRIMAR

Cristian Moisescu

CONFERINȚA DE PRESĂ A DOAMNEI XENIA KALOGEROPOULOU - autoarea piesei de teatru "ULYSSEUS"

Evenimentul a avut loc luni 21 martie a.c. la Teatrul de Stat Arad în prezența unor ziariști de la "curierul Aradului", "Adevărul", "Jelen", RTVA, "Flash" și "Pasiuni".

Desigur că nu am ratat ocazia de a asista la această discuție interesantă despre teatru, ce a avut-o ca protagonistă pe autoarea piesei "Ulyssiusbad" (piesă reprezentată pe scena teatrului arădean) - d-na Xenia Kalogeropoulou, cunoscută personalitate a vieții culturale din Atena.

Dintre întrebările adresate, am ales câteva care vă dau posibilitatea de a afla lucruri interesante referitoare atât la personalitatea autoarei cât și la creația sa în domeniul teatrului.

- Vă rugăm să vă prezentați pe scurt, d-nă Xenia Kalogeropoulou.

- Sînt originară din Grecia, am absolvit Facultatea Regală de Artă Teatrală din Londra, ca actriță de film, am peste 40 de filme la activ, iar în teatru am interpretat roluri principale în aproape 50 de piese de la Shakespeare la Cehov, Brecht sau Pirandello.

- Cînd ați absolvit Facultatea Regală de Artă Teatrală din Londra?

- Am terminat această facultate în anul 1951, iar printre colegi l-am avut și pe cunoscutul actor britanic Peter O' Toole.

- Sînteți o scriitoare de comedii?

- Nu sînt de fapt o scriitoare.

Am început foarte tîrziu să scriu și nu consider că cele 2 piese pe care le-am scris sînt sau nu comedii. Îmi plac personal lucrurile vesele care au cîte ceva din comedie și tragedie

în același timp. Umorul care dă dimensiune, devine adevărat. Deci, îmi place foarte mult momentul cînd începi să rîzi combinat imediat cu momente serioase, dramatice.

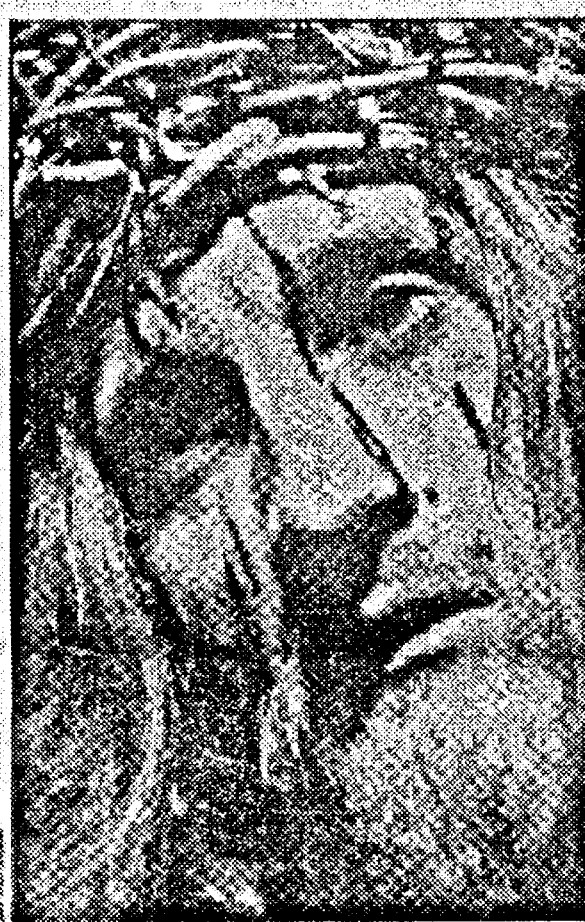
- Se știe faptul că și în antichitate și după, piesele de teatru au încercat să fie cît mai moderne. Ce părere aveți vis-a-vis de această problemă?

repede. Încerc să fiu modern într-un mod foarte esențial. Dacă poți să spui o propoziție sinceră, prin asta poți să fii modern.

- Ce este mai important pentru diumneavoastră: acțiunea, eroii sau cuvîntul?

- Am lucrat luni în șir la "Ulyssiusbad" și nu a fost deloc ușor.

Am încercat o prelucrare a Odisseii, dar după ce am citit "O mie și una de nopți", am realizat că Uliseu se amănă foarte mult cu Sindbad. De aici a reieșit personajul central al piesei care la fel ca și cei doi călătorește. Aș putea spune că toate cele trei elemente sînt importante. Cu cît acțiunea se deslășoară mai mult, cu atît

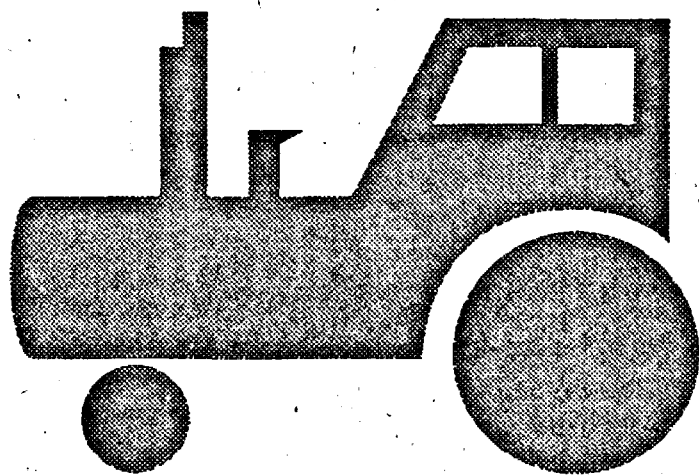

- În general nu-mi plac lucrurile care încearcă să devină prea moderne; ele se învechesc foarte

personajele îmi par mai reale. SORIN PUȘCUTĂO

PROPACT-ul în capitală

Asociația democratică a țărănilor români creată în urma apariției legii 18/91, care a fost recunoscută a fi o lege ambiguă și confuză și care a generat multe nedreptăți, Sindicatul țărănilor români PROPACT a înaintat un memoriu PUTERII în ziua de 7 martie 1994, pentru acordarea unei audiențe. Depășindu-se termenul în care legal, trebuia primit un răspuns, Sindicatul Propact a convocat reprezentanții sindicali ai filialelor din toate județele țării, împărțindu-se în grupe de 20 de persoane pentru a se deplasa la Președinție, Guvern, Senat, Camera deputaților și Televiziunea Română. Delegația arădeană a fost repartizată pentru Camera deputaților. Acolo, de oficiile de gazdă s-a

ocupat o comisie parlamentară care se ocupă cu probleme agrare și care, după cum se pare, aproape toți erau ingineri agronomi ce au muncit în agricultură ca directori ai Direcțiilor agricole sau de IAS. Desigur că arădenii au reamintit parlamentarilor luptele țărănilor români pentru eliberarea țării și au pus întrebări privitoare la abolirea legilor și decretelor comuniste prin care pămîntul a fost confiscat sau trecut în proprietatea statului. Parlamentarii au asigurat delegația PROPACT că există în Parlament un proiect de lege prin care țărăniile vor avea deosebită plăcere de a deveni locatori, adică o altă formă de deposedare de pămînt pe o perioadă de cinci ani, adică se va munci din nou în cincinale.

În urma consultării celor cinci delegații PROPACT s-a luat hotărîrea să se lupte pînă cînd ultima brazdă de pămînt va fi restituită proprietarilor de drept, țărăni.

PREȘEDINTELE FILIALEI PROPACT ARAD
NICOLAE CHIRILĂO

S.C. GETON CRUX S.R.L.

Str. Lucian Blaga nr. 2-4, tel./fax 0966/17643

Vă oferă din producție internă și import prin Magazinul Universal

INCĂLTĂMINTE,
CONFECȚII FEMEII,
BĂRBAȚII, COPII
JUCĂRII
PAPETĂRIE

ELECTROCASNICE
MOULINEX
ZASS
BOSCH

ARADUL

VINDE UN VAST
SORTIMENT DE:
STOFE ȘI ȚESĂTURI
COVOARE ȘI MOCHETE
MERCERIE ȘI
MAROCHINĂRIE

COMPUTERE
CONSUMABILE
RADIOCASSETOFOANE
VIDEOCASSETOFOANE
TV COLOR

PROSTITUȚIA INFANTILĂ CAPĂTA AMPI OARE ÎN BULGARIA

Fenomenul prostituției a căpătat o amploare îngrijorătoare în Bulgaria, în ultimii ani. Cotidianul "Vecerni Novini" notează faptul că din anul 1987, când erau înregistrate oficial 3040 de prostituate, numărul celor care își folosesc coprul ca sursă de venituri a sporit de patru ori. Dintre acestea, cel puțin 5000 au sub 16 ani.

Circa două treimi din prostituatele sub această vîrstă au abandonat școala și pot fi întâlnite pe lângă diverse hoteluri sau în parcurile de pe principalele artere ale Bulgariei, relevă cotidiaul amintit.

INSTITUTUL CERVANTES - O INIȚIATIVĂ SPANIOLĂ

Guvernul spaniol a decis înființarea a 70 de institute Cervantes, prin intermediul cărora să fie popularizate limba și cultura spaniolă în lume. Instituto Cervantes va fi subordonat Ministerului spaniol de Externe. Trei ministere - cel de externe, pentru cultură și învățămînt - au prezentat proiectul primului institut Cervantes. Acesta se va înființa în octombrie, la Liverpool (Marea Britanie), și va avea șase centre Cervantes, iar cîte patru centre se

vor deschide în Germania (Est și Vest), Franța, Italia, Portugalia, Maroc, Brazilia și SUA.

În prezent, limba spaniolă se vorbește în 21 de state, de către 320 milioane de oameni, și este, după părerea ministrului de externe, bazată pe sondaje, a doua limbă internațională importantă ca mijloc de comunicare. Institutele culturale spaniole existente (în prezent, la Munchen există doar unul singur) urmează să fie încorporate institutelor Cervantes. După cum a precizat ministrul culturii: "nu este intenția noastră să propagăm limba imperiului, cum era numită limba spaniolă în timpul lui Franco. Noi intenționăm să popularizăm mai mult limba democrației spaniole. Bunul universal al culturii spaniole de azi este experiența noastră în democratizarea țării". Instituto Cervantes va respecta și pluralismul limbilor și culturilor din Spania. Modele pentru Instituto Cervantes vor fi institutele British și Goethe, dar institutele spaniole nu vor avea aceeași autonomie ca cele germane.

POLUAREA ÎN LOCUINȚELE NOASTRE

Locuințele noastre nu sînt mai puțin poluate decît mediul ambiant. Cercetările efectuate de oameni de știință americani arată că o sursă principală a poluării îl constituie sursele de încălzire. Pornind de la constatarea acestei situații, specialiștii au trecut la elaborarea unor filtre speciale care să înlăture substanțele dăunătoare din interiorul locuințelor.

Agenția pentru ocrotirea

mediului înconjurător din SUA a stabilit că iradierea populației cu radon în proporție de peste 10 la sută din totalul de 85 milioane de locuințe studiate depășește normele admise oficial. În SUA sînt înregistrate 5-20000 de cazuri mortale datorită acestui fenomen.

Poluarea radioactivă a interioarelor locuințelor se datorește cel mai frecvent

componentelor din materialele de construcție care sînt radioactive. Specialiștii din cadrul agenției au creat filtre speciale pentru purificarea aerului încărcat cu radon în încăperile de locuit.

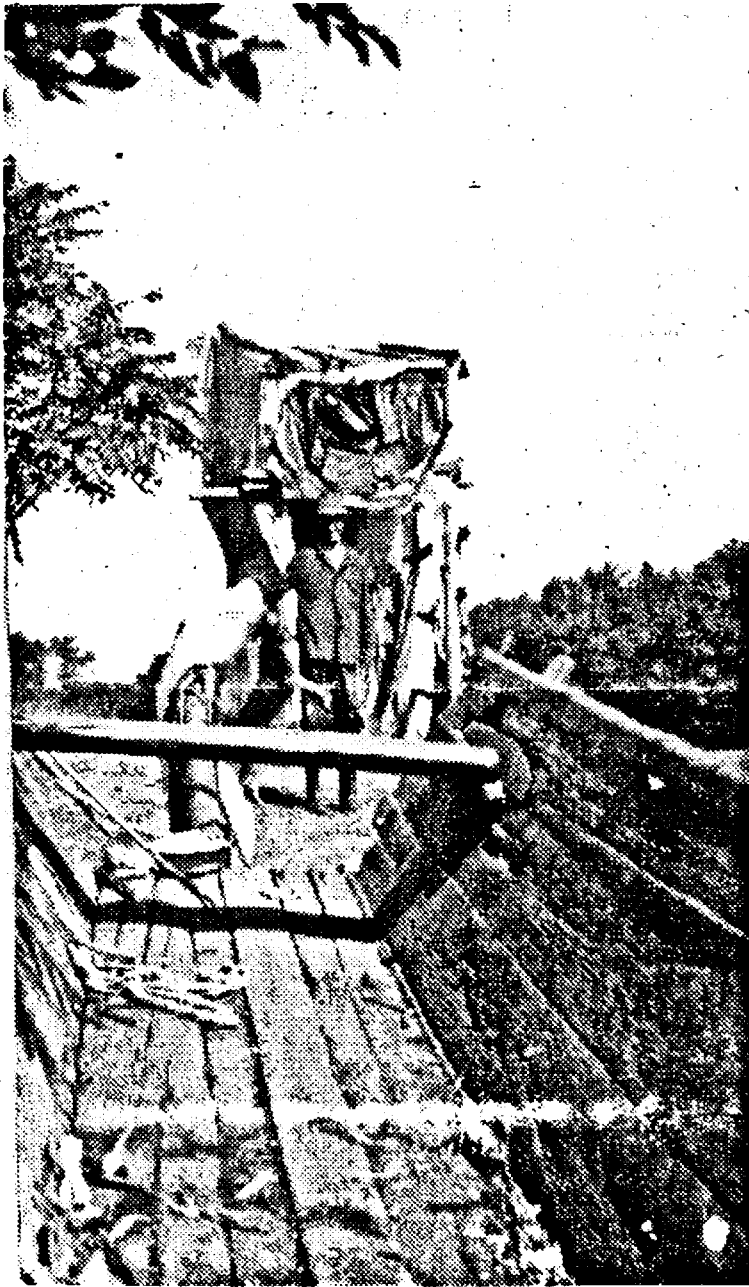
Cercetările făcute privind situația ecologică în locuințele din localitatea Freiburg au demonstrat că elevii care au locuit în camere încălzite cu sobe sau gaz suferă de trei ori mai mult de boli ale aparatului respirator decît colegii lor care au locuit în camere cu încălzire centrală.

Aproape 1/3 din copiii cercetați sînt alergici la unele componente ale prafului obișnuit din casă. Potrivit opiniei medicilor, în încăperile prost aerisite, acest praf afectează o bună respirație.

Clanțele ușilor constituie unul dintre cele mai infestate locuri ale locuinței, întrucît ele servesc la extinderea microorganismelor. Studii efectuate în unele clinici din Erfurt au demonstrat faptul că atunci cînd clanțele din alamă sînt umezite, ele au proprietatea de a distruge într-o anumită măsură microorganismele. În timp ce la clanțele din plastic sau aluminiu nu se observă acest lucru.

Alt element, semn al crizei ecologice din locuințe, îl constituie zgomotul împotriva căruia oamenii de știință luptă de multă vreme. În ultimii zece ani, peste 30 de mii de locuințe din Marea Britanie sînt înzestrate cu instalații de apărare contra zgomotului rutier.

Măsurătorile efectuate zilnic în 150 de locuințe din 27 de zone cu un zgomot mare au arătat că, prin introducerea acestor instalații speciale, nivelul zgomotului se reduce în medie la 34 decibeli. Aceste instalații presupune ferestre duble, jaluzele, ventilator permanent și mobil, care, toate, contribuie și la împiedicarea unei supraîncălziri a locuinței vara și la o mai bună aerisire a ei.

ADEVĂRUL DESPRE VAN GOGH

La o sută de ani de la moartea pictorului olandez Vincent Van Gogh (1853 - 1890), acesta a fost reabilitat din punct de vedere medical scrie revista vest-germană "Der Spiegel". Se menționează că el nu a fost nici nebul și nici alcoolic. Probabil că Van Gogh a suferit de o boală dureroasă a urechii interne, de așa numitul sindrom Meniere. Această maladie se manifestă prin

acumularea de lichid și presiune înaltă în urechea internă. Amețeli, surditate și vîjîit în urechi sînt simptomele acestei boli. Autorii articolului, medicul specialist ORI., Kaufman Arenberg și pictorița Lynn Fliieger Countryman, își bazează diagnosticul postum pe analiza a 796 de scrisori ale lui Van Gogh. Descrierea pe care Van Gogh o face suferințelor sale corespunde exact descrierilor făcute de mii

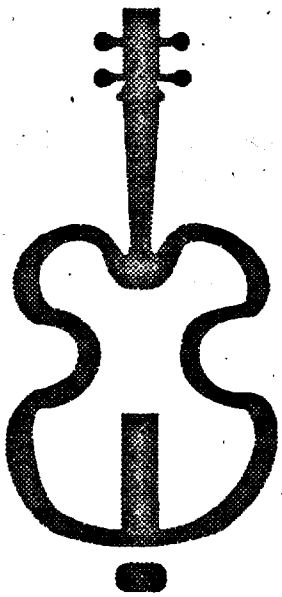
de pacienți ce suferă de sindromul Meniere, pe care i-a avut l'atratament medicul specialist Arenberg. Probabil, pentru a calma durerile, menționează medicul Arenberg, pictorul și-a tăiat urechea stîngă, iar la un an și jumătate mai tîrziu, în momentul unui nou puseu dureros al bolii, Van Gogh s-a sinucis.

COLȚUL MELOMANULUI

CONCERT VOCAL-SIMFONIC

În 17 martie dirijorul MASSIMO NICOLAI (Italia) care a mai vizitat Aradul, împreună cu ADRIANA BERA ne-au prezentat Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Franz Liszt. Deși mai puțin strălucitor ca primul în cel de al doilea interpreta ne-a transmis imagini fine, subtile, poetice, ca și momente mai tensionate, prin împletirea temelor ce nasc mereu noi imagini, virtuozitatea fiind subordonată expresiei. Conlucrarea cu orchestra arădeană a dus la satisfacția de a fi cucerit publicul.

Partea a doua a manifestării a cuprins patru lucrări corale sacre ale lui Giuseppe Verdi, din ultima perioadă de creație, ceea ce a reprezentat o primă audiență pentru noi. După o vastă experiență în domeniul vocal-sinfonic, compozitorul a reușit o expresie concentrată pe care

corul (dir. DORU ȘERBAN), condus de Massimo Nicolai a exprimat mesajul din Ave Maria, pentru cor a capella.

În Stabat Mater, cor cu acompaniament orchestral, a fost folosit un larg spectru dinamic, de la piano, până la pragul strigătului, rămânând însă

în sfera muzicalului.

Laudi alla vergina Maria, pentru cor feminin a capella - pe text de Dante - a exploatat procedeele de construcție muzicală omofonă și imitativă ce a completat conținutul poetic, procedee variate, generatoare de contraste.

În Te Deum pentru dublu cor și orchestră, formația vocală a Filarmonicii a putut uza de toate mijloacele de expresie vocală, începând cu unisonul gregorian, trecând apoi la armonii simple psalmodiate de corul bărbătesc, la îmbinarea cor-orchestră din Sanctus ce a sugerat măreția dumnezeiască. Corul a demonstrat că și printr-un unison (cu acompaniament orchestral) se poate da strălucire unui text (Tu rex gloriae), ca și prin țesătura de opt voci (Salvum fac populum tuum), ca și expresivitatea unei dinamici extreme prin fortissimo din Sanctus și crescendo-ul deosebit de impresionant din Misserere.

Luni 21 martie, sala Palatului Cultural a găzduit un concert vocal cu titlul de TE IUBESC ISUSE.

Am participat din dorința de a cunoaște toate aspectele vieții muzicale a orașului nostru și datorită siguranței că particip la o manifestare muzicală de bun nivel, siguranță dată de impresiile lăsate de concursul AGAPE și Zilele muzicii sacre din preajma Crăciunului. Când a fost să scriu despre acest concert am stat pe gânduri. Dar faptul că mi-a venit în minte o expresie "profesionalism de masă" m-a determinat să o fac. Termenul este pretențios și departe de împlinire (putem vorbi de granița profesionalismului), dar nivelul prestației muzicale a unei săli pline (cu deosebire tineret) la solicitările cântărețului american de origine română cum își spune OLIVIU MOGA, unul dintre foștii elevi ai fostului Liceu 5 din Arad, m-a plasat în mijlocul unei cor de 700 de persoane, ceea ce este deosebit de impresionant. În dreapta mea răsuna o voce limpede de alt, în spatele meu intra pe traiectorie un tenor, în marea masă se profilau niște bași. Profesorul de muzică din

mine s-a întrebat, cum se poate ajunge la o asemenea performanță? Simplu, dar greu. Printr-o educație muzicală instrumentală și vocală, din copilărie până la capătul vieții, și multă, multă dăruire.

O a doua întrebare ar fi: de ce această masă de oameni, în general tineri, cu o bună pregătire muzicală nu participă la manifestările de muzică cultă ale Filarmonicii, nici chiar când e vorba de lucrări religioase, decât într-o foarte mică măsură? Ca exemplu Patimile după Ioan de J. S. Bach au fost cântate anul trecut pentru un număr relativ restrâns de auditori. Să existe oare bariere religioase, sau mai degrabă de vină ar fi exploatarea filonului de muzică ușoară și jazz de către bisericile neo-protestante, pentru a atrage tineretul?

Grupul vocal AGAPE condus de Jean Gligor a demonstrat și de această dată o bună pregătire vocală și artistică, în prezentarea unor cîntece de Niculiță Moldoveanu.

Surpriza serii, după cum spunea dl. Silviu Rațiu, a fost cvartetul vocal GLORIA, inițiat în 1993. Cei patru, cărora

li s-a adăugat un pianist, apoi formația instrumentală condusă de O. Moga, a prezentat cîntece cu iz de jazz, lăsînd impresia unei formații bine încheiate, care și-a scos în evidență basul de excepție pe care-l are.

Cît de poate de neinspirat a fost ecoul recitator pe cîntarea basului, moment care ne-a amintit de hidosul conducător al cenaclului "Flacăra", azi, un mare și lat senator român și consilier european. Nu se putea să nu-și bage dracul coada!

Oliviu Moga, oaspetele de peste ocean, a reușit să cucerească sutele de spectatori cu calitățile lui vocale și actoricești, determinînd - cum spuneam - să antreneze sala cu cîntece de largă circulație în bisericile baptiste, impresionînd în special cu cîntecul dedicat mamei.

Prezentatorul, dl. Silviu Rațiu a avut o contribuție bine încheiată. Realizarea unei atmosfere vrăjite parcă, a fost creată mai degrabă de muzică decât de cuvînta

HUGO HAUPTMANN

Lilele trecute a avut loc la Arad un important eveniment cultural și politic

VERNISAJ DE FOTOGRAFII ȘI PLIANTE CU TEMA "ISRAEL"

Organizat de Filiala Arad a Asociației de Prietenie "România - Israel", în colaborare cu Liceul de Artă "Sabin Drăgoș" a reunit în sala de festivități personalități marcante din județ și municipiu. Prin prezența sa, doamna Lily Hahamay, diplomat, consilier cultural al Ambasadei Israelului la București a dat o nuanță mai pronunțată evenimentului. În program a figurat și un film de artă despre Israel, peisaje, oameni și locuri. Pe pliante se putea citi: "Rugați-vă pentru pacea în Israel", "Între tradiție și inovație", "Apărați Pămîntul", etc. toate cuprinzînd reușite fotografice în temă.

Au subliniat evenimentul prin scurte alocuțiuni dl. prefect Avram Crăciun, dl. primar Cristian Moisescu, dl. președinte al Consiliului Județean Dan Ivan și doamna Lily Hahamay.

Solemnitatea a fost deschisă de scriitorul român Gheorghe Schwartz. În continuare a vorbit doamna Lily Hahamay, consilier cultural. Din cele spuse de domnia sa am reținut: "Este o plăcere și o satisfacție să fi înconjurați de toate oficialitățile orașului. Vernisajul este doar un pretext de a ne cunoaște, de a vorbi și de a ne privi în ochi. Pentru a avea o viață liniștită trebuie să ne cunoaștem, să ne înțelegem. Cultura stă la baza tuturor relațiilor. La relații stabile nu există interese divergente. Relația strînsă ce există între țările noastre se va dezvolta în continuare. În Israel trăiesc peste 500.000 de oameni din România, astfel că limba română poate fi auzită pretutindeni. Între noi, deocamdată, turismul este afacerea cea mai prosperă". La aceste cuvinte frumoase adresate nouă, mă simt obligat să o descriu pe autoarea lor, doamna Lily Hahamay. O brunetă frumoasă, cu ten alb, foarte frumoasă, cu ochi rotunzi mari și expresivi, cu zîmbet cuceritor, plină de temperament, foarte, foarte atrăgătoare, pe românește, îl are pe vino-ncuace.

Faptul de a fi înconjurată de "sfînta treime", primar - prefect - președinte pare perfect explicabil.

Doamna primar Moisescu, privindu-o în ochi pe doamna Lily, a spus printre altele: "Vă mulțumesc că ați amintit

despre importanța cunoașterii și a comunicării directe între oameni. Pentru acest motiv orice relație umană reprezintă un prilej de bucurie".

Doamna prefect suspinînd cu nostalgie a amintit despre întîlnirea cu doamna Lily, din ziua precedentă. A mai povestit despre norocul ce l-a avut vizitînd statul Israel, ocazie cu care a luat cunoștință, pe viu, cu realitățile cotidiene.

În particular, după festivitate, luîndu-și rămas bun, doamna Lily s-a adresat domnului Ivan: "Sînt fericită că întîlnirea noastră a fost foarte caldă". Drăguț și original, doar că privirea doamnei Lily a exprimat corect și în traducere cuvîntul, respectiv - plin de căldură - se refera desigur la întîlnirile avute.

A urmat spectacolul. Regizor, scenarist și sufletistă, doamna directoare, prof. Silvia Demian. Fără excepție, m-au impresionat toți tinerii artiști. Osetiță din clasa V-a, Vary as Demetra, eleva profesoarei Ana Hălmăgean a interpretat "Dansuri românești". A urmat la pian eleva din clasa VIII, Georgiana Teohari cu "dansuri bulgărești" de Bela Bartok. Ambii copii, speranțe autentice ale Aradului, talente uimitoare, au electrizat sala cu interpretarea lor. Sînt sigur că vom mai auzi de ele. Un cor de băieți a încheiat spectacolul cu o melodie ritmată, fără voce, cu lovituri ritmice din palme.

La urmă am lăsat, așa, pentru ultima impresie, corul de început. Copiii, băieți și fete au interpretat extraordinar, de o manieră entuziasmantă, cîntece din folclorul israelian. S-a cîntat în limba originală. Îmi permit să afirm că talentul, însușirea și autenticitatea cu care au interpretat cîntecele, reprezintă o dovadă de neîngăduit despre apropierea popoarelor noastre. Mesajul transmis a fost mai cald, a fost mai cuprinzător și mai convingător, mai convingător ca toate întîlnirile diplomatice, luate la un loc. Erau copii români ce s-au străduit să ofere un prinos de bucurie unui oaspete venit de peste țări și mări. Tot timpul doamna Lily a fredonat cîntecele alături de copii, mișcîndu-se în ritmul lor alert. La urmă i-a răsplătit cu câte o sărutare.

A fost o întîlnire de mare succes, o etalare extraordinară de sentimente și de cuvînt cald.

BUJOR BUDA

"ABSOLVENȚII LICEULUI FIIND DIN ZONĂ, VOR RĂMÎNE AICI"

*Interviu în "stil clasic" cu doamnașoara profesoară SILVIA DEMIAN-DIRECTOAREA LICEULUI DE ARTĂ DIN ARAD

-Stimată doamnășoară directoare, ce reprezintă Liceul de Artă în viața orașului nostru?

- În primul rând continuarea unei tradiții. Nu trebuie să uităm că în 1833 se înființează prin subscripție publică cel de al doilea Conservator de Muzică din Europa, după cel din Leipzig, înființat cu câțiva ani mai înainte. La conducerea lui s-au perindat personalități muzicale de prim rang, și au concertat artiști de seamă de pretutindeni. În 1846 aici a concertat Franz List. Liceul completează configurația culturală a orașului strălucind alături de Filarmonică, de Teatrul de Stat, de Muzeul de Artă, de Școala de Artă și celelalte instituții de artă și cultură.

-O întrebare realistă. Are Aradul avantaje de pe urma acestui Liceu?

- Fără îndoială. Absolvenții liceului fiind din zonă, vor rămâne aici. Cei ce termină o facultate, tot la Arad se vor reîntoarce. Aici la noi se începe formarea viitorilor profesori de muzică și desen, a artiștilor ce vor înflori efectivele Filarmonicii și a altor formații.

-Că aveți greutăți, nu pun la îndoială, cine nu le are. Necazurile Liceului de Artă de unde pornesc și în ce constau?

- În primul rând toate necazurile și neîmplinirile își au un singur numitor comun, SĂRĂCIA. Nu avem bani. Din lipsă de mijloace, nu putem recompensa eforturile suplimentare ce le pretindem elevilor. Aceștia își petrec cea mai

mare parte a zilei în școală, la cursuri, apoi cu exercițiile individuale cu profesor, iar noi nu sîntem în stare să le oferim o simplă și banală prăjitură. În al doilea rând lipsa de bani conduce la lipsa de dotare. La capitolul muzică nu avem suficiente instrumente din lemn, clarinete, oboae, fagoturi etc. și nici valută să le achiziționăm din import. Ele nu se fabrică în țară și nu se pot cumpăra pe lei. Valută la un liceu de artă? Încă nu s-a pomenit. Avem în schimb speranțe, poate vine odată legea sponsorizării... Pentru clasele de pictură nu avem vopsele, pensule, pînză specială în cantități suficiente. Aici nu se pot face economii exagerate. Dacă învățămîntul nu oferă elevilor toate condițiile, la ce să ne putem aștepta din partea lor? Apoi concursurile, fie că sînt naționale, fie că sînt internaționale, își au rostul lor. Ele ne oferă măsura nivelului nostru de pregătire, cît sîntem de buni. Numai concursul, comparîndu-ne cu alții asemănători nouă, ne arată adevărata valoare. Dar, pentru a participa la concursuri trebuie bani. Bani pentru taxe de participare ce au ajuns la 15.000 lei de participant. Dacă adăugăm transportul, cazarea, masa, suma rezultată devine descurajantă. Totuși noi participăm fiind susținuți de Comitetul de Părinți și cu bani cei economisim de la alte cheltuieli. Singurele concursuri organizate și pentru care nu plătim, sînt acelea organizate de Ministerul

Liceul de Artă "SABIN DRĂGOI" are o vechime de 36 ani și funcționează într-o clădire de marcă a orașului, undeva pe strada Paroșeni. Pentru câteva informații m-am adresat doamnășoarei directoare Silvia Demiancu. Datorită amabilității domniei sale, vă oferim câteva noutăți.

Învățămîntului. Din punctul de vedere al greutăților, clădirea în care funcționăm nu ne aparține. Iar dacă nu ne aparține, proprietarii, pe bună dreptate ne pot acționa în judecată și pot cere evacuarea.

-Cine este proprietarul?

- Episcopia Ortodoxă. Aici a funcționat - PREPARANDIA -, importantă și cu un rol de netăgăduit în păstrarea ființei naționale. Pe vremuri aici era sediul -ASTRA-. Clădirea a fost construită fiind necesară, soluția de a nu o restitui adevăraților proprietari prea înroase a rezolvare tipic comunistă.

-Deci autoritățile județene, municipale și chiar Ministerul Învățămîntului sînt obligați să ne asigure spațiul necesar și corespunzător. Se urmărește desființarea noastră?

-Foarte corect. Toate urmele de comunism trebuie șterse de pe fața pămîntului, toate bunurile furate trebuie restituite. În altă ordine de idei, ați avut ocazia să realizați lucruri de seamă pentru școală, pentru elevi?

-Am avut și soarta la felca peștișorul din poveste, mi-a oferit trei ocazii. Prima, în 1991, o invitație pentru 2 săptămîni în Ghivataine, cu școala, dar...nu am avut fonduri să ne

plătim drumul. Atunci foarte politicos am refuzat invitația. A doua în 1991, tot pentru 2 săptămîni, de data aceasta la Monaco, tot pentru 40 elevi, dar...nu am avut cu ce să ne plătim drumul. Foarte politicos am refuzat invitația. A treia în 1993, tot pentru 2 săptămîni, tot pentru 40 elevi, de data aceasta la Bad-Bruckenor, dar...și am refuzat politicos invitația.

-Păcat, mare păcat. Ce altceva vă mai dorțiți?

-Copiii aceștia ar merita ca măcar în țară să poată beneficia de locuri gratuite într-o tabără. Școala nu le poate oferi în compensație pentru eforturile depuse, nimic. Unii dintre ei vor face cinste orașului, țării, vom fi mîndri de ei și ar merita mai multe. N-am găsit înțelegere și sprijin în nici o parte. Doream să confecționăm pentru copii tricouri cu emblema liceului, tricouri ce să le poarte în ocazii, la întâlniri cu alții. Nu-i o enormitate, așa au pretutindeni elevii din colegii și școli renumite, așa vedem la televiziune, pe stradă. La toate rugămintele noastre Fabrica de tricotate din Arad a rămas stană de piatră. Dumneavoastră vă puteți închipui cît ne dorim asemenea tricouri? Nespus de mult.

-Totuși...
-Singurul lucru ce-l oferim elevilor este muzica din pauze. Ne-am organizat astfel ca primele trei zile să-și ofere elevii muzica lor prin stația de amplificare a școlii, cu benzile lor. Joi și vineri oferă profesorii. Este și asta ceva.

-Hal să ne descrețim frunțile, să amintim câteva dintre succesele elevilor.

-Au fost succese dobîndite în confruntări naționale. Afară nu am reușit să participăm încă. Astfel în 1993 eleva *Georgiana Teohari* locul II la pian în concursul de la Timișoara. Premiul I la Deva obținut de eleva *Andrea Weisl* și *Vary as Demetra* locul IV la concursul interjudețean de "Studii teoretice" Arad, premiul I pian *Mihaela Gabor*. La Brașov, trombon *Ciprian Mihaly* locul I. Ar fi încă multe altele. Au mai fost și în anii anteriori, lista cuprinde multe nume de elevi și profesori. Am enumerat fără o preferință anume.

-Intenționat nu am pus întrebări referitoare la ajutorul și sprijinul efectiv acordat din partea Prefecturii, Primăriei și a Consiliului Județean. Intenționat pentru a nu stîrni un val de invidii și gelozie, vreunul șef...

-Ai văzut? Cîte am făcut noi și totuși se spune că celălalt a făcut mai multe. Nerecunoscătoare-i lumea astăzi domnule. În realitate, măcar de ar fi așa.

BUJOK BUDAQ

ȘCOALA DE ALTĂDATĂ LA EXAMENUL DE ADMITERE

(urmăre din pag. 8)

Mitică?" sau "Cît își dete rezultatul la matematică, Costică?" Deși copil, mă surprindea faptul că niște țărani se pricepeau la gramatică și matematică la un așa nivel. "Secretul" aveam să-l aflăm repede: trăsese ră cu urechea la discuțiile altor părinți (învățători sau funcționari) care discutau cu copiii lor despre modul în care au tratat subiectele la examen, dîndu-le soluțiile cele mai bune.

Într-o vreme s-a întors și tata din "ancheta sa de marketing". Dar în loc să întrebe "Ce făcuși, Ionică?", mi-a dat două prăjituri cremoase și m-a anunțat că "plecăm, încet, spre gară, că peste un ceas avem tren". Iar pentru birjă tata nu avea "fonduri prevăzute".

A doua zi programul s-a desfășurat identic, doar că "piața de porci" a fost schimbată cu "piața de grâu și

cucuruz".

În cea de a treia zi, seara, s-au dat rezultatele: directorul Școlii Normale personal (regretatul C. Sporea) a citit catalogul de admitere, după citirea numelui adăugînd "admis cu bursă", "admis solvent" sau "respins". Cînd a ajuns la numele meu și am auzit "admis cu bursă" nu-mi venea că-mi cred urechilor. Dar și mai bucurat a fost tata care știa de la Domnul Învățător ce înseamnă "admis cu bursă".

Am plecat cu un tren de noapte spre casă. Lampa (de petrol) era aprinsă, căci ai casei ne așteptau cu vești. Cînd tata le-a spus că am reușit și că nu trebuie să plătească taxe, mama, în loc să se bucure, a izbucnit din nou în plîns, fiindcă pentru ea "reușit" însemna plecarea mea de acasă.

Prof. univ. dr. ION DRĂGANQ

Din panseurile lui Păstorel

ÎNSEMNĂRI PE ȘERVET

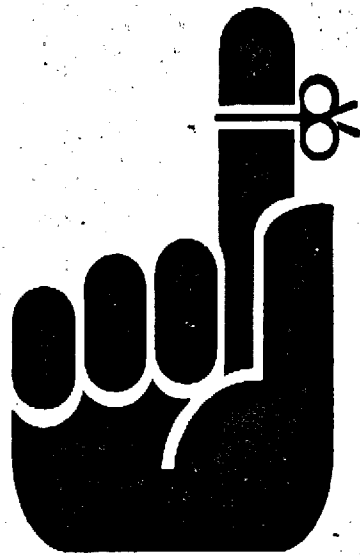
*Dacă pe doamna care părăsește restaurantul n-ași fi văzut-o mîncînd, m-ași fi amoretat de ea.

*A bea cînd ești cu gura plină e ca și cum, găsindu-te în brațele iubitei pe balconul pe care l-ai exaladat, ai ceti afișul de pe zidul din față.

*Dacă omul care mîncă lacom, ducîndu-și și retrăgîndu-și furculița de la gură în viteza patra nu este vulgar, atunci libelulele sunt brutale.

*Vă înșelați dacă vă închipuiți că domnul care citește ziarul la masă ține o portocală în gură, ca să se distreze. Mîncă tocană sîrbească. Probabil că a găsit o știre care îi interesează și iată, pentru moment, a întrerupt masticăația. E un intelectual.

*Amicul care știe că ești la regim și vine să-ți descrie cu talent și în detaliu dejunul copios la care a participat e o bestie.

*Omul căruiu îi place mult vinul și poate renunța la al doilea pahar, cînd știe bine că ar putea suporta fără inconveniente încă trei, poate deveni orice, în afară de poet liric. Dar mai la urma urmei, poet liric

nici nu devii. Devenirea e treaba abstinenților, exclusiv.

*Cetitorul va fi observat desigur, că ori de cîte ori n-am chef să scriu gastronomie, scriu cugetări.

*Cugetarea și poezia lirică sunt singurele genuri literare care nu te obligă să gîndești.

*Puțini amfitrioni și bucătari știu că spiritul înobilează mîncările și că prostia le degradează.

*Omul care nu-și dă seama că o căpșună e o capodoperă, nu merită s-o mînce.

(Adevărul literar și artistic, 15 iunie 1934)

Selecționate de BUJOK BUDAQ

Din seria "Amintiri din copilărie"

IAȘI ... HEIDELBERGUL NOSTRU DE ALTĂDATĂ

Băieții aveau program de voie. Necaz și Ilie jucau table pe clasică miză, cine pierde bea un litru de apă. Jocul era acompaniat sonor de chiote, fluierături, zicale și ciuituri, care mai de care mai păstrează. Mă rog, era o partidă cu tot dichisul. Bătrînul, serios ce era, rareori se prindea în hîrjoneala celorlalți mai tineri. Era într-un fel externist, ori, ori. Adică ori era exagerat de cuminte, ori făcea trăznaia cea mai deosebită, ce-i drept, asta destul de rar. Chestia cu lipsa celui patru și Nașu, nimeni nu ar fi avut o asemenea curaj, nimeni nu și lua o asemenea răspundere. Dar dacă hotăra Bătrînul și în multe altele, noi îl urmam orbeste. Deci, Bătrînul se bărbierea la masa din cuițe, cu oglinda-i cazonă sprijinită de un locușor. Lăina cam trăgea și deseori răzbată sonor... "Tu pînă unde ai să vii?" Nașu și Gigel, cântăre pe Zundap au plecat în oraș. Nașu să îl viziteze pe Ica, să o convingă să vină și ea la via, Gigel după cumpărături. Cu atîtea guri, mereu flămînde, și încă cum, tot ce era comestibil se topea vîzînd cu ochii. Trebuia pîine, ulei, se terminase cafeaua și lipseau și lipseau și multe altele.

Soarele pe care să se ascundă după dealul Doi Peri, trimitea ultimele lumini piezișe și galbene. Fata părea un tablou în maniera impresionistă predominant culorilor aurului, a ruginei, aceea din "A rugînt frunza din vii" și pe alocuri verde. Erau culori tari, calde, cîtrececi dure între contrast și cu nuanțări de maestru între galbenul frunzelor de pînar, la maronul închis al frunzelor de nuc. Era lumina de-nsurat al mijlocului de octombrie, la vremea cînd umbrele prelungite ajungeau să cheme dinspre mieznoapte, întinerul nopții.

Pe cîrare, luminați de razele pezișe veneau amoroșii Nicu și Puița. Păreau două lăpturi ircale coboite din pînzele maestrului van Ruisdael. Mergeau alături, nu și vorbeau, parcă atenți la reacția celorlalți. Primul care a reacționat a fost Bătrînul, care în maniera epocii de capă și spadă face o plecăciune: "Poftiți domnișoară Puița, eu ... noi vă cunoaștem și învidiem pe Nicu, cum de tocmai el a reușit să vă invite la noi?" Apoi la fel de galant îl invită în casă nu înainte de a mîrîi printre dinți celordoi: "Ori terminați idioțenia și vă purtați cu toată atenția, ori marș în colină." Necaz și Ilie au rămas ca la dentist, la toate se așteptau, dar la o așa frumusețe de femeie nu. Puița cînd vroia să facă atî de plăcută, atî de strălucitoare că lua ochii bărbaților. Știa să se

poarte, stătea dreptă cu bustul bine scos în evidență, cu un zîmbet cuceritor și părul strîns, cu coc la ceașă de părea o regiină egipteană. Extraordinar ce-l avea pe vino-coace. Cei doi și-au revenit devenind de o politețe nemaipomenită, curtenitori chiar. S-au așezat la masă, au vorbit de toate, încurajați de sticla de vin roșu ce trona pe mijlocul mesei. Era pentru moment singura tratație. Bătrînul făcea pe gazda, Nicu părea că plutește, nu era-n stare de nimic. Se uita în gura Puiței ca picat în transă. Apoi au venit Gigel și Nașu și s-au preparat cafele aromatate din cafeaua proaspăt rîșnită și cumpărată de la Asadurian, din Piața Uirii. S-au amintit de Ica, de Viorica Cortez, cele două fete ale casei, ce lipseau acum. Într-un tirziu Puița se scuză politicos, explică cum sînt problemele cu bătrînii și că trebuie să plece. Nicu care, dacă a scos o vorbă, a urmat-o ca un hipnotizat. Nu știu cum or fi fost alții, cum am fost eu la 20 de ani, îndrăgostit lulea, dar Nicu ... pe față, din priviri, în gesturi se putea citi totul. Ea îl simțea, dar care femeie nu simte și nu se bucură? Fiecare femeie este încîntată cînd un cocoșat sau un bîrăbat cu defecte, urî de mama-tocului o iubește și o dorește. Este încîntată dar nu se arată. Cînd o lă în schimb că ea este unica lui dragoste, devine fericită. Așa sînt femeile egoiste, așa e eternul feminin. Nimeni nu-l va schimba vreodată. La fel și Puița, era în culmea fericirii, se știa adorată de Nicu, un tînar drăguț și tare natural. Față de el se arăta nițel superioră, ea le știa pe toate, le anticipa, îl dădăcea și încerca să-l acapareze total, să-i aparțină în exclusivitate. Și adevărat i-a aparținut o bună bucată de vreme.

La conacul Cortezilor, lateral pe partea de răsărit era o cameră mică, mobilată modest și în majoritatea timpului neocupată. Odinioară slujea drept cameră de servitoare, astăzi, doar dacă veneau rudele la aniversări, era ocupată. Accesul era direct din curte, printr-un loc ce trecea cel mai adesea neobservat. Avea în față vegetație și tulpina unui tei bătrîn. Acolo a plănuit Puița să meargă cu Nicu, să-l facă să ardă pe altarul amorului. Toate le-a anticipat în gînd, și era nerăbdătoare, dar se arăta indiferentă.

Noaptea aceea le-a aparținut în întregime, a fost noaptea lor. Nicu, un temperament năvalnic, nerăbdător, și-o dorea pe Puița, chiar dacă pentru aceasta ar fi fost necesare toate sacrificiile de pe lume. În toată tinerețea lui o asemenea femeie n-a întîlnit ... o asemenea

doamnă minunată. Puița, și ea, trăia o experiență unică. La cei peste 30 de ani, n-a avut parte de mulți bărbați. Îi ajungeau degetele de la o singură mînă să-i pomenescă. S-a căsătorit de tînăr, apoi l-a iubit pe Grigorescu, iar după divorț, toate amozurile s-au terminat prost, cu amintiri neplăcute, un dezastru. Nicu mai tînăr cu 10 ani, era un puști novice, neexperimentat și fără rafinemente. O dorea și gata. O dorea pur și simplu. O dorea din dragoste, năvalnic și arzătoare. Ia fel cu ploaia și soarele vara. Și-l închipuia nerăbdător, apoi docil și ascultător, avid să învețe din tainicele dragostei pe care ea i le dezvăluia pentru prima dată. Știindu-l bine prins în mreje, Puița era convinsă că Nicu va deveni docil, iar ea prima lui profesoare în jocurile de dragoste.

Noaptea a trecut ca o clipită. Cei doi nu au închis ochii toată noaptea, fără să fi avut nevoie de cafele ori alte stimulente. Se jucau unul cu celălalt, se bucurau unul de celălalt. Pentru Nicu totul părea năvalnic, era un vis frumos. Uneori stătea nemîșcat lîngă ea, să o admire la lumina lămpii cu petrol ce-i acoprea corpul cu lumini și umbre stranie. Îi atîngea pielea ușor ca o pîrere, încerca să se convingă că femeia este reală, este a lui, că este lîngă ea. Îl încînta și-l stimulau orgoliul aparținînd de abandon total a Puiței, așa-i destinată cu un zîmbet de fetiță în colțul buzelor, sîinii, coapsele, triumful ei fierbinte, genunchii, ce toate erau ale lui, el putea dispune de ele, le putea săruta în voie, le putea atînge, le putea privi. Puița cu ochii închiși, îl simțea și într-un tirziu îl cuprîndea cu brațele și-l ademnea lîngă ea. El era cu ochii deschiși, cu pupilele dilatate, să vadă, să cuprîndă totul cu privirea. Puița din contră, părea că simte și vede prin pori. Îinea ochii închiși și zîmbea mereu. Mîimica feței cu toate trăsăturile destinate trădau o mare mulțumire, o liniște și un echilibru interior ce doar o minune o poate provoca. Puița părea descîtușată de tot ce se cheamă viață materială, părea că plutește imponderabilă într-o lume a Paradisului. După o lungă perioadă de abstenență, cînd aproape că uitase deliciile amorului, acum, pe neașteptate norocul i-a surfit. Ocazia trebuia consumată pînă la ultima secundă. Din punctul acesta de vedere, Nicu s-a dovedit un partener ideal. Aproape că a depășit toate așteptările. S-a dovedit mai cald și mai sentimental decît și-l închipuisese.

Ceilalți de la via

alăturată, s-au culcat la ora obișnuită, pentru orice eventualitate n-au înțuiat ușa, astfel că au dormit cu toții liniștiți și fără a fi deranjați. Nicu s-a reîntors dimineață cînd ceilalți, somnoroși, își sorbeau cafelele. De data aceasta n-au mai fost comentarii, totul părea așa de cînd lumea. Nicu nu a mai fost tachinat.

Pînă la sfîrșitul culesului, Nicu n-a mai dormit acasă. Trăia într-o euforie de lună de miere. La conacul Cortezilor s-a așternut liniștea, Puița devenind dintr-o dată plină de chef, lucra și fredona melodii, era veșnic cu zîmbetul pe buze. După două zile, la prînz, cînd toți erau la masă, Puița vine pe cîrare cu o tavă fierbinte, abia scoasă din cuptor, cu poale-n brîu. I-au devenit toți simpatici și ținea să le-o arate.

În oraș, noi ceilalți am început să le cam simțim lipsa. Pentru noi zilele treceau monoton. La cursuri aveam fiecare o responsabilitate, la matematică lua noițe în dublu exemplar Mircea, la termotehnică Nelu, Stănilă la economie politică și așa mai departe. Păduchele suspina între

doză partide de table cu eternul adversar Nelu. Ghibiș era Louis, ce avea grijă ca sticla cu apă să fie tot timpul plină. "Unde-i Nicu? Acela știa să joace table, acela gîndește. Își dai seama cît de infect joci?" "Joacă ea o cizmă", sare Louis de colo. Nelu nu-l băgă în seamă și continuă să monologheze. "Șase-n șase, ce frumos oraș Brăila, nîl Galașul nu se lasă, al dol-unu, Sampdoria-Milano duo la uno ..." și așa mai departe vorbe fără șir. "Cine l-a învățat pe cretinul ăsta să joace table la remiză, poartă-n casă ..."

Culesul s-a terminat, s-au reîntors și ceilalți în gazdă, bronzați, plini de voie bună și de poante, Nicu făcea pe misteriosul și continua să dispuță nopțile. Îi însoțea pe Gigel în incursiunile lui de aprovizionare.

Încet, încet, senzele de frig și vreme rea apăreau, lașul cu o climă continentală excesivă, avea ierni, pentru noi ardeleanii, de o duritate nemaipomenită. Începea să ne preocupe lemnele, mai ales pe cei de la gazde.

(va urma)

BUJOR BUDAU

ȘCOALA DE ALTĂDATĂ

LA EXAMENUL DE ADMITERE

Despărțirea de casa părintească s-a produs într-o dimineață răcoroasă și mohorîtă de toamnă. Mama m-a condus cu lacrimi în ochi pînă la capătul uliței, unde m-a sărutat pe amîndoi obrazii și apoi, hohotind de plîns, s-a întors acasă la treburile gospodărești. Cu sufletul încărcat de tristețea despărțirii de casă și de mamă, am continuat drumul spre gară, îmbărbătat de tata, care-și ținea încă firea. De gară m-am apropiat cu teamă, deoarece era prima dată cînd urcam în tren, deși aveam 14 ani, și deși satul nostru era (și este) "dotat" cu stație în care opresc toate personalele. (mă gîndesc, acum, ce "distanță" este între mine și fiul meu: eu urcam în tren pentru prima dată la 14 ani, iar fiul meu făcea primul zbor de agreement la ... 5 ani!)

"Un mers care ... stă!" Așa mi s-a părut mersul meu cu trenul; nu-am așezat pe o bancă lîngă un geam și privind astfel afară nu mică mi-a fost mirarea cînd am văzut cum sug stîlpilor de telegraf și holdele de pe lîngă calea ferată, iar noi, cei din tren stăm pe loc (e adevărat puțin cam legănați). A doua mare mirare am avut-o cînd am ajuns în gară Deva (chiar dacă stătusem pe loc mai puțin de o oră). Cu atît mai mult, cu cît pînă la Ilia unde mersesem de mai multe ori, făcusem o oră (e adevărat că pe jos).

"Bună ziua" la toată lumea.

Din gară pînă la Școala Normală am salutat pe toți cei pe care-i întîlneam cu "bună-zia" noastră de la Bretea, pînă mi-a atras atenția tata că "aici la oraș, nu dai bună ziua decît la cei pe care-i cunoști". M-am conformat sfatului dat, deși mi s-a părut ciudat, deoarece acasă, în sat, salutăm pe toată lumea întîlnită: de acasă pînă la școală și de la școală pînă acasă. E adevărat că acolo erau mai puțini.

Atmosfera examenului: După ce m-a introdus în curtea școlii și a constat că mi-am găsit un grup de cunoșcuți, tata m-a anunțat că pleacă la "piața de porci" pentru a se interesa de prețul lor deoarece avea și dînsul de vînzare, nu înainte de a mîi "îmbărbăta" în felul său: "În caz că nu știi și nu ai să reușești, să nu te necăjești, că acasă aveam ce să lucrăm." Examenul de admitere nu m-a impresionat prin conținutul său, deoarece în vară mai dădusem unul asemănător, la Ilia: examenul de absolvire a școlii primare (7 clase). Ceea ce m-a impresionat însă a fost atmosfera de după examen, din curtea școlii. Părinții viitorilor noștri colegi de clasă, ai gorgenilor, nu plecaseră la "piața de porci", ei rămăseseră în curtea școlii unde-și întîmpinau odraslele la ieșirea de la examen cu întrebări de soiul: "Cîte propozitii găsești,

(continuare în pagina 7)

Colectiv redacțional: ADRIAN IOANĂȘ (Director)
SORIN TROCAN (Redactor Șef), DELIA BRAD (Secretar de redacție)
BUJOR BUDA, HUGO HAUPTMANN, DAN PARVULESCU, ILEANA CUCURUZAN
ROMANA DĂNILĂ, NICOLAE EBERLEIN (Fotoreporter)
 Editor: S.C. ȘTIREA S.R.L. ARAD, Bd. Revoluției nr. 71, Tel./Fax 0966-20980
TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ: S.C. ȘTIREA S.R.L.
TIPAR: HELICON BANAT S.A.